

Noć knjige 2020.

Dan planeta Zemlje 22.4., Dan hrvatske knjige 22.4. i Svjetski dan knjige i autorskih prava 23.4.

Uumni čovjek, homo sapiens, domislio se mnogim čudesima i u isto vrijeme izgubio doticaj s prirodom.

Pojam s kojim se čovijek inače uvijek nanovo mora suočavati je **promjena**. S jedne strane, željno je prizivamo kad razmišljamo o životu, ali kada je potrebno mijenjati navike često ta ista riječ u nama budi otpor i oklijevanje.

Stoga za Noć knjige ove godine istražujemo knjige koje nas nadahnjuju na promjene, upozoravaju na važnost suživota s prirodom. Posebno u kontekstu ekologije i odgovornog odnosa prema svijetu u kojem živimo.

Bajke su oduvijek imale iscijeliteljsku ulogu u životima ljudi. Duboka povezanost s prirodom, kazne koje slijede ako se ne poštivaju pravila suživota vrlo su jasne i određene, kao i žrtve koje su potrebne da bi se došlo do cilja. Likovi znaju i prihvaćaju posljedice svojih odluka. A mi danas, u potrebi da pobjegnemo od sebe samih, mijenjamo osobine likova, stvaramo čudne 'sretne završetke',

Izabrali smo knjigu 'Priča o postanku Biokova'. Ova nas priča nadahnjuje svojim jasnim porukama : neraskidiva veza između planine, mora i čovjeka i ljubav prema zavičaju.

Budući smo planirali izložbu radova za Noć knjige, POZIVAMO učitelje i razrednike da potaknu učenike da do 23.4. 2020. izrade plakat. Plakat treba prenijeti poruku o važnosti suživota Mora, Planine i Čovjeka te upozoriti na ekološke promjene koje mijenjaju naš grad. Svi plakati bit će predstavljeni u sklopu izložbe na web stranici škole. Inspiraciju učenici mogu naći u knjizi 'Priča o postanku Biokova' (ukoliko je imaju u kućnoj biblioteci) ili u citatima koje smo izabrale za vas, a naslov plakata i/ili poruku mogu izabrati npr.prema svom datumu rođenja.

I na koncu, pozivamo sve vas da Noć knjige provedete čitajući knjige koje su vam obilježile djetinjstvo.

Slijedi nekoliko crtica iz usmene predaje.

Usmena zavičajna priča

Orion i kralj

Jednom davno postojao je jedan kralj koji je vladao malom zemljom. Ta zemlja je bila u šumi i borovini. Tu zemlju nitko nije mogao zaštitit od groma, munja i velikih valova. Kralj se sjetio diva Oriona. Rekao mu je da zasprije ispred njegove zemlje. Orion je zaspao i pretvorio se u planinu kojoj su dali ime Biokovo.

(zapisao Luka Miočević)

Biokovske vile

U usmenoj predaji Biokova najčešći likovi su biokovske vile ili kako ih narod zove vile kamenjarke.

Vile su živjele na kamenitim, nepristupačnim dijelovima Biokova, na oblacima, u spiljama, u vodi i moru.

One su vladale oblacima, munjama i vjetrovima. Narod ih je dijelio na dobre i zle vile ili "crne i bijele".

Zle su se vile mogle pretvoriti u zmije i bile su jako opasne. Dobre vile bile su odjevene u bijele, prozirne haljine, imale su dugu zlatnu kosu i do koljena su nalikovale prelijepim djevojkama, a umjesto nogu imale su konjska kopita. Vile su voljele plesati i jahati konje pa su često noću uzimale najljepše konje iz staja i vraćale ih ujutro izmorene i spletenih griva. Posebno su voljele ljekovito biokovsko bilje.

Pomagale su slabijima i nikako nisu voljele nepravdu.

1. 'Priča o postanku Biokova'

Napisala i oslikala Desa Marijeta. Njena djela su odnos umjetnosti i prirode, čovjeka i istine.

Slikovnica, Priča o postanku Biokova spoj je mistike, prirode, špilja, vrtača, divokoza, galebova, mora, endemskih vrsta.... Otvara nam prekrasni, magični svijet planine Biokovo i Jadranskog mora.

"Nekada davno, u vrijeme bez godišnjih doba, bio jedan veliki kit. More je bilo površinom manje nego što je sada. Dolaskom ljudi u njegov život ono je dobilo ime Jadransko more."

Likovi: Vila Vilenjača - kad se dijelio život, u prapočelu postanka, bijaše ona prva vila, prhka poput grančice maslačka.

Kit - "Kroz mrak i svjetlo kit je pratio vjetrove, južno i sjeverno, gibajući veliko, plavetno tijelo kroz more..."

"Letjela je iznad njega držeći se galebovih krila I govorila: "Nebo je reklo da od sutra počinje vrijeme godišnjih doba, a s njima će doći čovjek! Imamo jednu noć do zore biti zajedno.....mene više nećeš vidjeti! Želim ti reći još.... Nasukaj se na kopno, a rep neka ti ostane u vodi da se možeš vratiti moru...."

Slijedeći citat je da se podsjetimo gdje živimo:

" Sunce je zlatilo nebo, na obali ilovača i vapnenac počinjali su svoju igru..... Srebro i zlato. Poskoci i šišmiši palili su vatru, jastrebovi dnosili granje. Zvijezda Danica je požurila biti svjetlo I sretna baci iskru. Maslinici su plodili, vinogradi sami cijedili mošt, te je ubrzo potekla tekućina ljubičastoplave boje mješajući se s morem u posjekotini sunca."

"Kit je video kako se na zlatnoj pozornici svijeta toči srebro. Što je predstava bez glumca? Uputio se daleko na pučinu kako bi se mogao brzinom zaleta nasukati na kopno." "Krikom galebovi raširiše krila, gmazovi povukoše sa sobom djevojku u pukotine tla.... Zvijezda **Danica** je zatvorila oči...." Od vilinske haljine obojane vinom "kako je nit po nit dodirivala kamen, tako iz njih stao klijati neki novi cvijet. Mala ljubičasta zvona cvijetnih glavica dobila su ime **Biokovsko zvonce**"....

"Pred zoru je, preko okamenjenog planinskog tijela, pao prvi snijeg..."

Novi dan "sjela je djevojka Vila, tužna što joj i srce nije oblak, već je tuklo grmljavnom. Potekoše suze, topeći ledeni svijet krajolika I ubrzo od malih potočića podivlja slap preko visokih stijena, do mora. Proljećem, sad još uvijek, to se ponavlja....."

"Penje li se more nebu ili od neba nastaje more? – pitala se Vila. Ona je znala kako ispod svih visina, u dubinama jama, u mreži ledenica još kuca ono veliko srce."

"Galebovi kruže I donose poruke mora, divokoze I mufloni visoko gore, među stijenama, čekaju svoju vladaricu. Mali zvončići Biokovskog zvonca bit će veliko zvono kad opet jednom zadrhti Zemlja.

Žive tako more, planina i čovjek.

Kameno more I mora kamen.

Po bijelom ledenom kovu s vrhova,

U kojem je bila zakopana ova priča, planinu čovjek nazva **Biokovo**.

2. Plakat

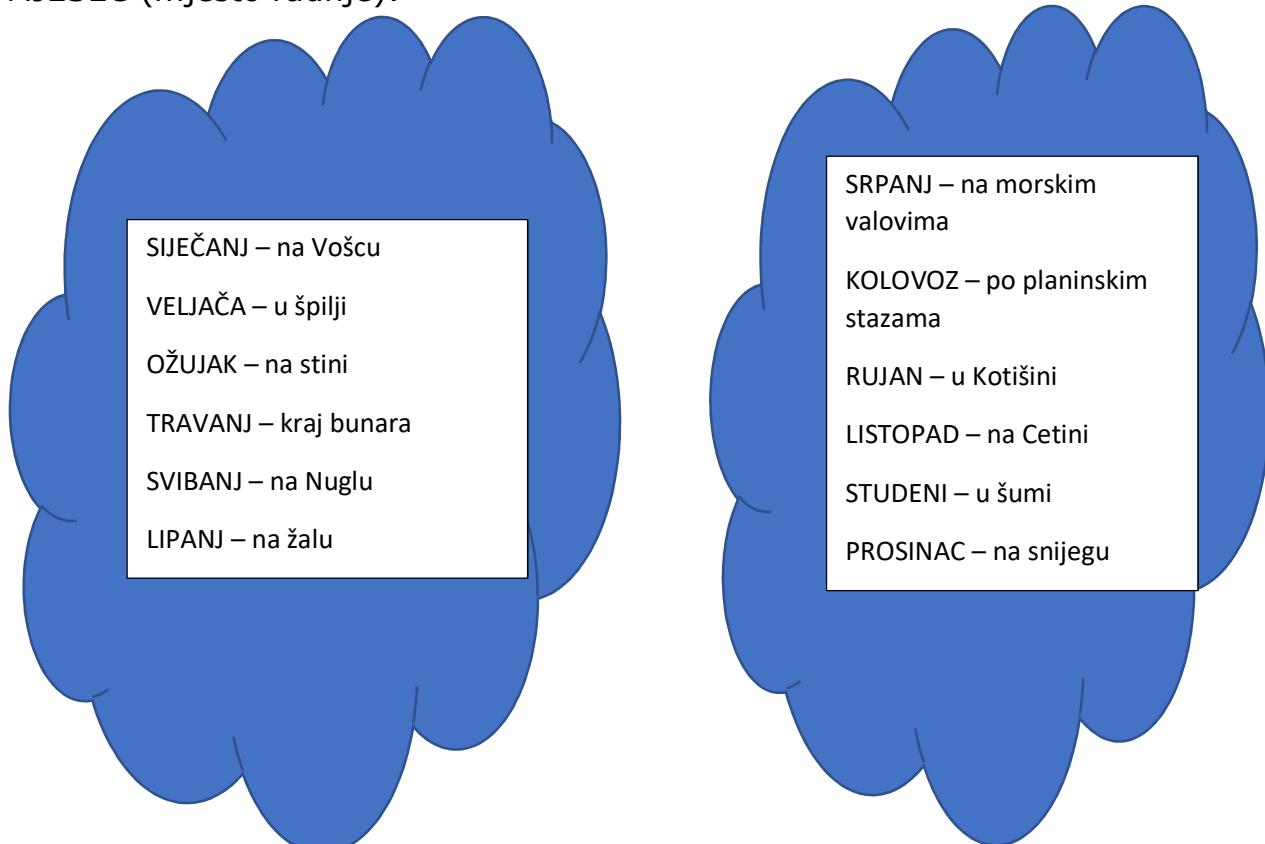
PORUKA TVOG PLAKATA može biti o važnosti čuvanja prirode, isticanje suživota prirode i čovjeka, ekološke promjene u Makarskoj, na sv. Petru, Osejavi... koje utječu na sve nas..... Ideju za NASLOV plakata možeš naći u datumu svog rođenja (npr. 1. travnja: Vila kraj bunara (u ne tako davna vremena vjerovalo se da se vile okupljaju oko biokovskih bunara) poruka plakata može biti o važnosti čiste vode.... Tehnika izrade: slobodna. Plakat fotografirajte i pošaljite razredniku/ci.

Predlažemo Likove i mjesta radnje koje možete predstaviti na vašim plakatima, a koje odabirete prema svom datumu rođenja.

DAN (lik):

1. Vila	12. Morska trava	22. Svemir
2. Štriga	13. Bura	23. Kamen
3. Vilenjak	14. Slikar/ica	24. Galeb
4. Kit	15. Pčela	25. Vrijeme
5. Divokoza	16. Maslačak	26. Vrijes
6. Led	17. Orion	27. Šišmiš
7. Biokovsko zvonce	18. Div	28. Glazba
8. Život	19. Čovjek	29. Grožđe
9. Autor/ica	20. Lavanda	30. Sunce
10. Vjetar	21. Maslina	31. Kadulja
11. More		

MJESEC (mjesto radnje):

Pred vama je plakat 'Jadran se mijenja' globalnog projekta Prva Generacija koji doprinosi podizanju razine svijesti o važnosti klimatskih promjena školske 2018./19. učenica 8.b razreda. Nacrtan je temperama.

Zahvaljujemo na suradnji, knjižničarke

Izvori:

Noć knjige 2020. Program I Desa Marijeta, 'Priča o postanku Biokova', Drašnice, Vlastita naklada, 2004.